

**สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1**
**State of Academic Administration in World Class Standard Schools
under the Secondary Educational Service Area Office 1**

อิสินธร เดชคุ้ม¹ และ วลัยพร ศิริภิรมย์^{2*}
Isindhorn Dejkoorn¹ and Walaiporn Siripirom^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 24 คน กลุ่มครูผู้สอนจำนวน 336 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวางแผนงานวิชาการมีการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ทั้งนี้ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนมาตรฐานสากล

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management,
and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University E-mail: chick104@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Education Administration Division, Department of Educational Policy Management, and
Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University E-mail: walaiporn52@yahoo.com

* Corresponding author

Abstract

This research aims to study the state of academic administration in world class standard schools under the secondary educational service area office 1. The population used in this study is world class standard schools under the secondary educational service area office 1, participants divided into two groups: 24 schools and 336 teachers, a total of 360 people. The research instrument used in this study was the 5-levelscaled questionnaires, and the data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the state of academic administration in world class standard schools under the secondary educational service area office 1 in overall average performance level. Considering the main components, it was found that the state of academic administration in world class standard schools under the secondary educational service area office 1 at performance level in every aspect. By Academic planning is the most practical level. Including minor Development and academic promotion. And the measurement and evaluation of learning and student registration. However, the evaluation of academic performance with a minimum performance level.

Keywords: academic administration, world class standard schools

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญาความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุมน อมรวิวัฒน์, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาคือกระบวนการของการพัฒนาชีวิต และสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545) มาตรา 10

เช่นเดียวกัน และในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาระบุไว้ใน มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน สรุปได้ว่าบทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติและพฤติกรรมกรเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม วัดและประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา หากเปรียบงานแผนงานเป็นสมองเป็นแผนที่ งานวิชาการก็คือหัวใจของสถานศึกษาซึ่งตรงกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2540) ที่กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาและเป็นงานหลัก เป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นหัวใจของสถานศึกษา งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าหรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมเป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลัง สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาดความศรัทธา และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ

ปัจจุบันการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เกิดจากการนำจุดที่ควรปรับปรุงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาปรับปรุง ผสมกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จนเกิดเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียน ทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่ การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาหลักสูตร (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2552) จากการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกับหลักสูตรนานาชาติ พบว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้เป็นอันดับแรก แต่ให้ความสำคัญกับการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนน้อยมาก ซึ่งต่างจากหลักสูตรในหลาย ๆ ประเทศ อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ไม่สะท้อนให้เห็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมในเรื่องการเรียนรู้ภาษายุคดิจิทัล การฝึกทักษะความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการคิด ประดิษฐ์ และสร้างสรรค์งาน สามารถผลิตงานที่มีคุณภาพสูง ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อปรับปรุงจุดด้อยดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (learner profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (world – class standard) มีศักยภาพเป็นพลโลก (world citizen) พัฒนาระดับคุณภาพจัดการเรียนการ

สอนและการจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

การจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดจำนวน 28 โรงเรียน ได้มีการเริ่มต้นโครงการในปี 2553 สำหรับหลักการสำคัญของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้นประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า 1 ใน 2 ของหลักการสำคัญของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของงานวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร การวัดผลและประเมินผลเทียบเคียงมาตรฐาน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน

จากโครงการดังกล่าว โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ยังไม่มีการศึกษาถึงสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จที่ตรงตามเป้าประสงค์ของโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เพื่อนำไปใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

วิธีการวิจัย

1. กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 28 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 จำนวน 24 โรงเรียนได้จากการเปิดตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของ Krejcie and Morgan (1970) โดยมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบไปด้วยกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน รวม 24 คน กลุ่มที่ 2 ครูผู้สอน คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนละ 14 คน รวม 336 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 360 คนจากนั้นใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยใช้กรอบแนวคิดตามขอบข่ายงานวิชาการของมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา (สำนักการบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2552) ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ
2. การจัดงานวิชาการ
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ
5. การวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน
6. การแนะแนวการศึกษา
7. การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางกล่องไปรษณีย์ของหน่วยงานราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยส่งไปทั้งหมด 360 ฉบับ แบ่งเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 24 ฉบับ และครู จำนวน 334 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทางไปรษณีย์ตามระยะเวลาที่กำหนดและติดตามทวงถามทางโทรศัพท์ ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 283 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.61 ของแบบสอบถามทั้งหมด แบ่งเป็นแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของแบบสอบถามของผู้บริหารทั้งหมด และแบบสอบถามของครูผู้สอน จำนวน 264 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.57 ของแบบสอบถามของครูทั้งหมดแล้วทำการตรวจคัดเลือกรูปแบบสอบถามที่ครบถ้วน และสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูในโรงเรียน มาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 รวมจำนวน 283 คน เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 25 ปีขึ้นไป

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวางแผนงานวิชาการมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียน นักเรียน ทั้งนี้ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการวางแผนงานวิชาการเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบแผนงานอย่างชัดเจน มีการปฏิบัติสูงสุดที่รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดทำแผนงานวิชาการโดยทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ระบุโครงการและกิจกรรมสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน มาตรฐานสากล และโรงเรียนจัดทำคู่มือให้นักเรียนให้นักเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อใช้เป็นแนวในการติดต่อขอรับ บริการด้านวิชาการ ทั้งนี้โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือครูให้แก่ครูทุกคนเพื่อสะดวกในการดำเนินงานวิชาการมีการ ปฏิบัติต่ำที่สุด

ด้านการจัดงานวิชาการเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการออกคำสั่ง กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของครูอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติสูงสุดที่รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดทำตารางสอนรวม ตารางสอนรายบุคคล ตารางการใช้ห้องเรียน และเผยแพร่ให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้ปกครองทราบอย่าง ทั่วถึง ทั้งนี้โรงเรียนมีการประเมินผลการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานทางวิชาการอย่าง เป็นระบบมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดหาและจัดทำสื่ออุปกรณ์การจัดการเรียนรู้สำหรับครูทุกกลุ่มสาระโดยคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอน โรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมมีการปฏิบัติต่ำสุด

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาคือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งนี้ โรงเรียนมีการเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โรงเรียนมีหลักฐานการวัดผลและประเมินผลอย่างถูกต้องครบถ้วน และรายงานผลการเรียนตามระเบียบวัดผลและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้โรงเรียนจัดให้มีคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และสามารถสืบค้นได้อย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติต่ำที่สุด

ด้านการแนะแนวการศึกษา เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทุกคนแนะแนวการศึกษาให้คำแนะนำแก่นักเรียน เพื่อค้นหาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการปฏิบัติสูงสุด ซึ่งเท่ากันกับโรงเรียนประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวการศึกษากับเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานภายนอกอื่นๆรายบุคคล ทั้งนี้โรงเรียนจัดกิจกรรมให้ศิษย์เก่ามาช่วยให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่สนใจในสาขาวิชาชีพต่างๆมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติสูงสุด รองลงมา คือ โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างชัดเจน ทั้งนี้โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาโดยด้านการวางแผนงาน วิชาการมีการปฏิบัติสูงสุด อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนให้ความสำคัญด้านการวางแผนงานวิชาการ ซึ่งเป็น แนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในงานวิชาการ สอดคล้องกับ ปรียาพร วงอนุตรโรจน์ (2543) ที่

กล่าวว่า การวางแผนงานวิชาการเป็นสิ่งสำคัญต่อการปฏิบัติงานและมีประโยชน์ต่อสถานศึกษามาก ช่วยให้มองเห็นปัญหาต่างๆ และหาวิธีแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการรับผิดชอบแผนงานอย่างชัดเจน มีการปฏิบัติสูงสุด อาจเนื่องมาจาก ทุกโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ เพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินงานวิชาการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ที่กล่าวว่า ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554 ระบุให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา” อยู่ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านการจัดงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนมีการออกคำสั่ง กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของครูอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติสูงสุด อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมาตรฐานสากลทุกโรงเรียนเป็นหน่วยงานของรัฐ ดังนั้นในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ จึงต้องมีการออกคำสั่งในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานสามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 (2548) กล่าวไว้ว่า คำสั่ง คือ บรรดาข้อความที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ปฏิบัติโดยชอบด้วยกฎหมาย ใช้กระดาษตราครุฑ เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้แก่บุคคลอย่างชัด เพื่อให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างที่จัดขึ้น เกิดความคล่องตัวในการทำงาน เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้มีการปฏิบัติสูงสุด อาจเนื่องมาจากการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้วยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปัจจุบัน มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ความหมายของการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข บรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวไว้ว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียนเป็นการพัฒนาแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และต่างประเทศการ สามารถสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการพบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมมีการปฏิบัติสูงสุด อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล เน้นเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ระหว่างครูและนักเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ส่งผลให้นักเรียนเกิดเกิดทักษะที่ดี และสามารถนำไปใช้

ให้เกิดประโยชน์ได้ และเพื่อให้แสดงออกถึงความเป็นสากล ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้กำหนดว่า ศักยภาพของผู้เรียนและผู้บริหารของโรงเรียนมาตรฐานสากลจะต้องมี ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การสืบค้นหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้และวิธีการที่หลากหลายเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่างๆและมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้การสื่อสารการทำงานการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนพบว่า โรงเรียนมีหลักฐานการวัดผลและประเมินผลอย่างถูกต้องครบถ้วน และรายงานผลการเรียนตามระเบียบวัดผลและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติสูงที่สุดอาจเนื่องมาจาก วัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในโรงเรียน จะได้ทราบพื้นฐานความรู้และความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน และได้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะเป็นกระบวนการติดตามผลการดำเนินการด้านการเรียนการสอนว่าได้มีการปฏิบัติตรงตามเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวไว้ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดมุ่งหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรก คือ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครูการวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ

ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า โรงเรียนส่งเสริมให้ครูทุกคนแนะแนวการศึกษาให้คำแนะนำแก่นักเรียน เพื่อค้นหาความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียนเป็นรายบุคคลมีการปฏิบัติสูงที่สุดอาจเนื่องมาจาก โรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องการแนะแนวการศึกษาเพราะเป็นกระบวนการที่จัดขึ้น เพื่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อม พัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะในการดำเนินชีวิต โดยให้ครูมีบทบาทในการให้คำปรึกษา แนะนำแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2545) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูทุกคนในการดำเนินการแนะแนว คือ ครูต้องศึกษาข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียน คอยให้คำปรึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับวิชาที่สอน และวางแผนในการศึกษาต่อของนักเรียน ใช้ข้อมูลการรู้จักนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ

ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างชัดเจนมีการปฏิบัติสูงที่สุดอาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้นมีความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น เพื่อให้งานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโรงเรียนจึงกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2545) กล่าวไว้ว่า การประเมินต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรและให้ตระหนักถึงความสำคัญที่งานประเมินนี้จะส่งผลต่อการพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีความก้าวหน้า รวมทั้งเป็นงานที่ต้องทำตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดระบบการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลให้ชัดเจน โดยกำหนดเวลา สิ่งที่ต้องประเมิน และผู้รับผิดชอบในการประเมิน เพื่อให้แต่ละโรงเรียนเกิดการพัฒนางานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดจนเกิดความเป็นมาตรฐานสากล เนื่องจาก ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ควรจัดตั้งศูนย์คลังข้อสอบของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อสอบที่ได้มาตรฐานตามหลักสูตรการศึกษา ปี 2551 เพื่อให้ครูและนักเรียนสามารถนำข้อสอบไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน พบว่า โรงเรียนจัดให้มีคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และสามารถสืบค้นได้อย่างเป็นระบบมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล

1) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือเชิญวิทยากรด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาให้ความรู้ เพื่อทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า โรงเรียนมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสมมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

2) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ควรมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุน และสร้างความตระหนักให้ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยเผยแพร่โดยการจัดงานสัมมนา จัดนิทรรศการ ทางวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานวิจัย และให้การสนับสนุนในด้านการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการพบว่าโรงเรียนมีการเผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนมีการปฏิบัติต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล เนื่องจาก ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้าน การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ มีการปฏิบัติต่ำที่สุด

2) ควรศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล เนื่องจาก ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ พบว่า โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิชาการการปฏิบัติต่ำที่สุด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กมล ภู่งาม. (2545). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. ก.พล.

กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

2544. ครูสภาลาดพร้าว

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. พิมพ์ดี.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545, 19

ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16-21.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548.

(2548, 23 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 99 ง. หน้า 1-114.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

สมน อมรวิวัฒน์. (2547). *กลไกนิเทศศาสตร์สำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศ เพื่อสร้างโรงเรียนให้*

เข้มแข็ง. ภาพพิมพ์.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา*. สำนักพระพุทธรูปศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน โรงเรียนมาตรฐานสากล*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียน
มาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง)*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. เอสดีเพรส.

ภาษาอังกฤษ

Krejcie, R. V., & Morgan, D. V. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Education and Psychological Measurement*, 30, 607- 610.